

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Zandstraat 59 (Nazareth, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2020H19
Augustus - Oktober 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksoopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie.....	11
1.3.1	Methode.....	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie	11
1.3.4	Archeologische indicatoren.....	11
1.3.5	Verstoringshistoriek	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering	13
1.3.6.2	Geplande werken.....	14
1.4	Assessmentrapport.....	19
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	19
1.4.1.1	Landschappelijke situering	20
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	25
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie.....	26
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	27
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis	28
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden.....	28
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	37
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	37
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen	42
1.5	Synthese.....	45
2	Bibliografie.....	47

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).	8
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	14
Figuur 5: Hoeve Schaaphof, huidige toestand gezien vanaf de Zandstraat (©Google Streetview).	15
Figuur 6: Te slopen zone weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	16
Figuur 7: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	17
Figuur 8: Te behouden bomen/gebouwen weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	21
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	23
Figuur 13: Hoogteverloop, ZW-NO (Bron: Geopunt).	23
Figuur 14: Hoogteverloop, NW-ZO (Bron: Geopunt).	24
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	25
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	26
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	27
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 1,5 km (Bron: Geopunt).	29
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de kaart van de parochie en heerlijkheid van Eecke op de Schelde, 1701-1800 (Bron: NGI Cartesius).	38
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Villaretkaart, 1745-1748 (Bron: Geopunt).	38
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	39
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	39

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	41
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van 1937 (Bron: NGI Cartesius).	41
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	42
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	43
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).	43
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).	44
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	44

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek..... 7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens. 19

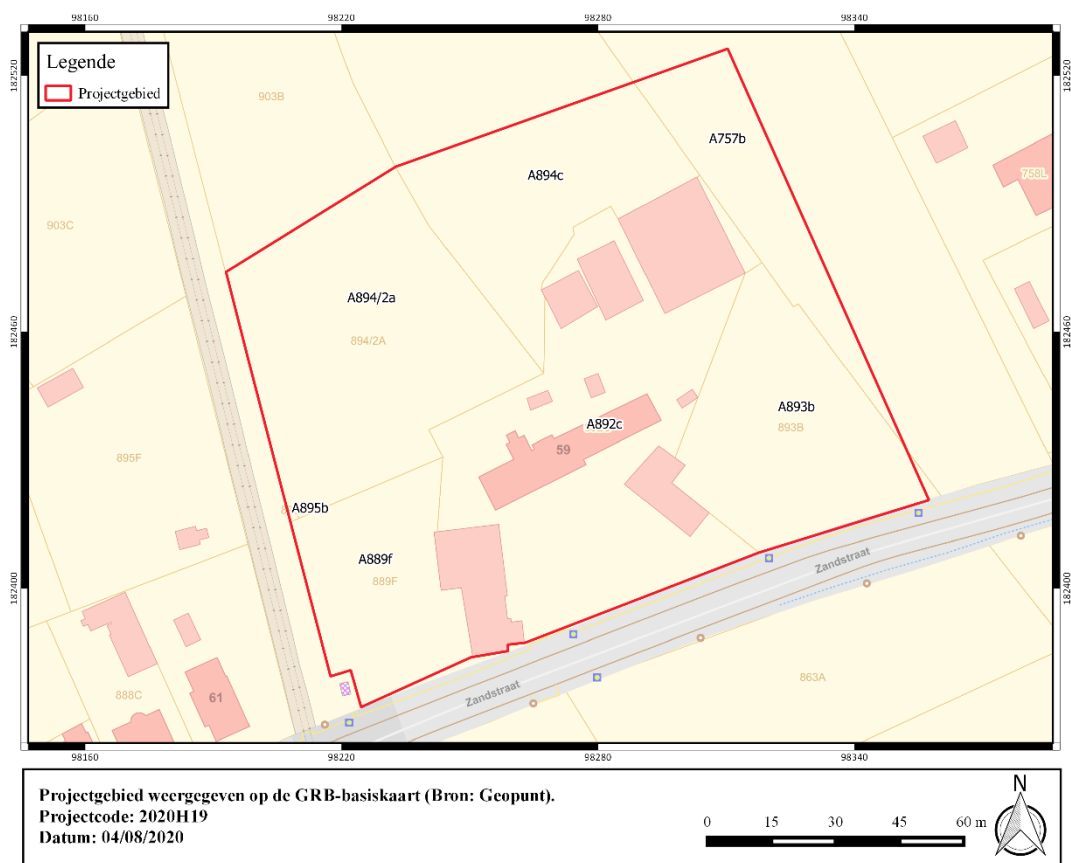
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

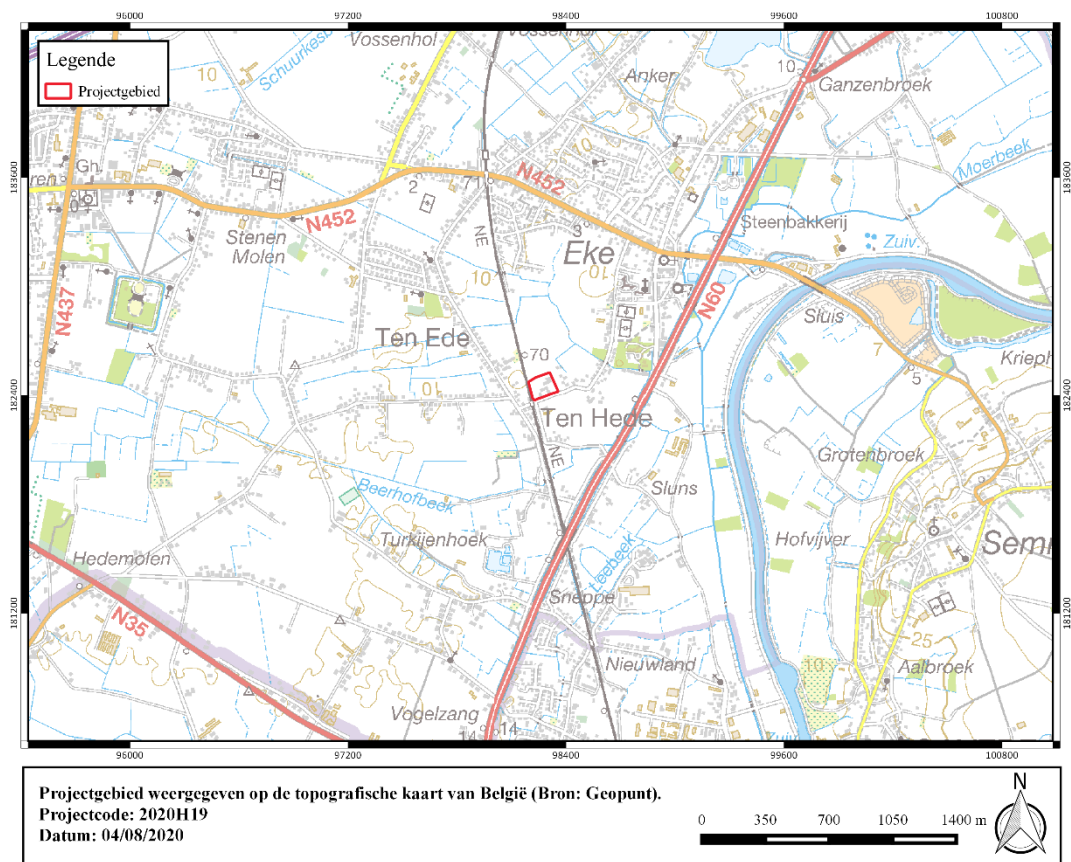
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Nazareth
	Deelgemeente	Eke
	Postcode	9810
	Adres	Zandstraat 59 9810 Eke
	Toponiem	Zandstraat 59
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 98146 Y _{min} = 182363 X _{max} = 98386 Y _{max} = 182530
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Nazareth, Afdeling 2, Sectie A, nr's: 894/2a, 894c, 757b, 895b, 892c, 889f, 893b Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 1,54 ha; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Het terrein is op heden nog bebouwd. Deze bebouwing dient eerst verwijderd te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Eke Zandstraat 59 werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Wel is reeds een archeologienota opgemaakt met ID 3374. De huidige archeologienota wordt opgemaakt omwille van een wijziging in de geplande werken.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

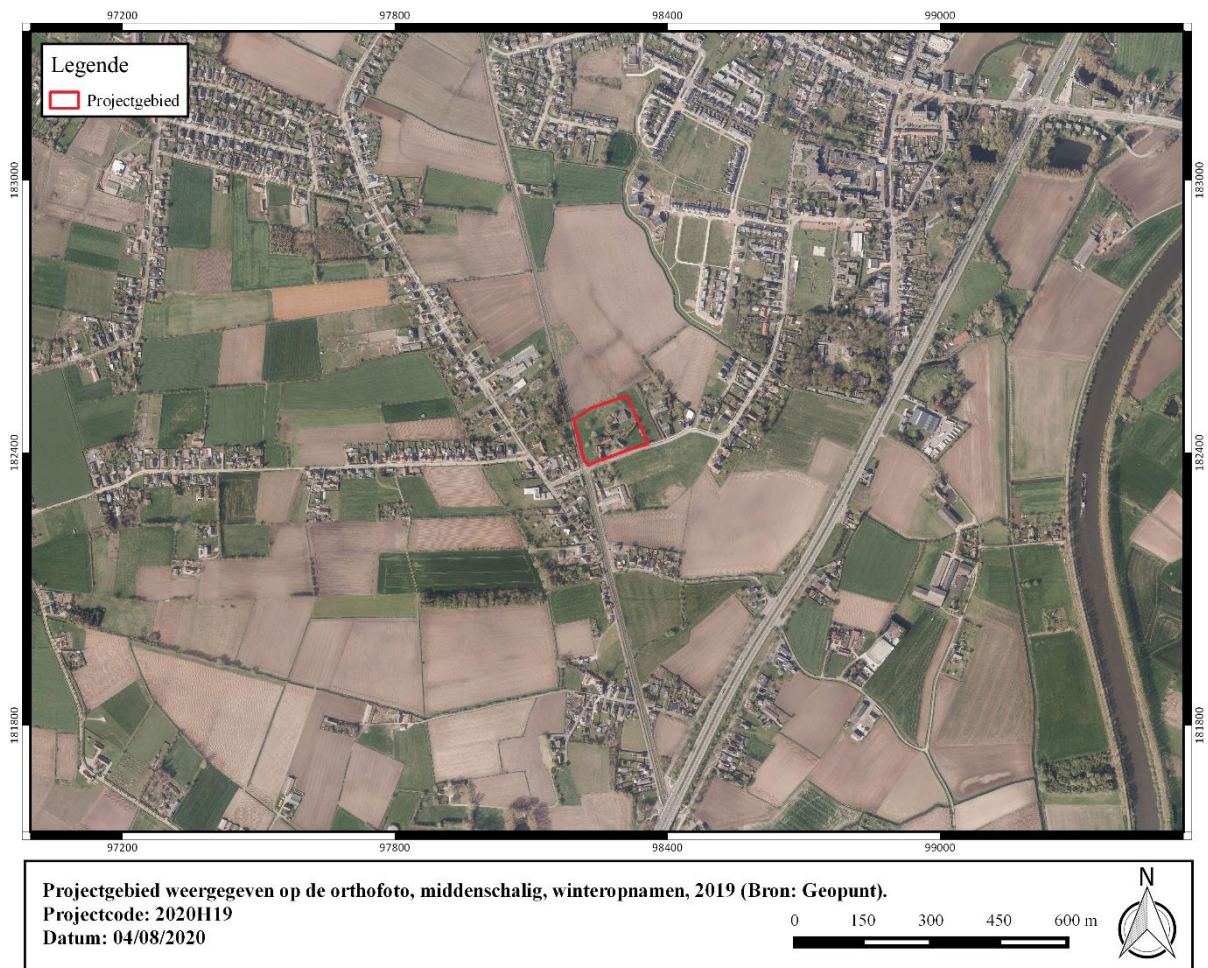
Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het plangebied is gelegen in het gehucht *Ten Hede*, in Eke, deelgemeente van Nazareth, in de provincie Oost-Vlaanderen. Eke grenst ten noordoosten aan Zevergem en Vurste, ten oosten via de Schelde aan Semmerzake, ten zuid(west)en aan Asper en Nazareth en ten noordwesten aan Nazareth en De Pinte. Het plangebied zelf is omgeven door de Zandstraat ten zuiden, een spoorlijn ten westen en een open zone ten noorden en oosten. De dorpskern van Eke situeert zich ca. 930 meter ten noordoosten. De dorpskern van Nazareth situeert zich ca. 2,9 km ten noordwesten.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 1,54 ha.

Op heden is ca. 1740 m² van het terrein bebouwd. In het zuidelijk deel van het terrein situeert zich een inrijlaan in steenslag. De bebouwing binnen de projectgrenzen betreft het woonhuis, schuren en stallen van het hoevecomplex Schaaphof. Centraal situeert zich een woonhuis van zeven travéeën daterend uit de eerste helft van de 18e eeuw. Ten westen situeert zich een gewitte bakstenen schuur en stallend. Muurankers dateren dit gebouw in 1714. Ten oosten bevindt zich de voormalige schuur en wagenhuis, thans ingericht als stal en kippenkwekerij. Dit gebouw dateert uit het vierde kwart van de 19^e eeuw. Een voormalige toegangspoort aan de straatzijde is gesloopt bij een recente verbreding van de weg.³ Ten noorden van deze historische hoeve situeren zich een drietal relatief recente bijgebouwen.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

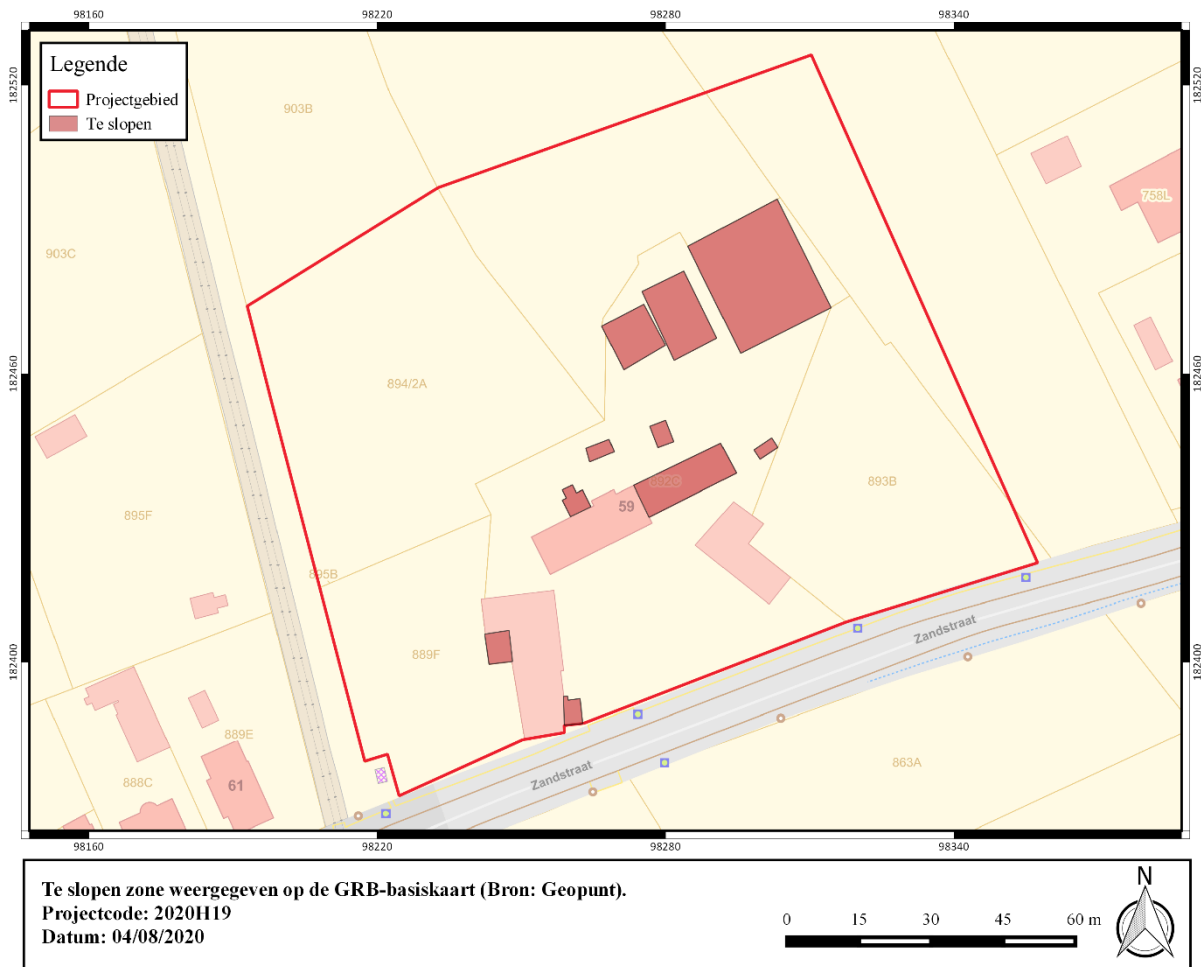
³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Hoeve Schaaphof [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/38713> (Geraadpleegd op 07-08-2020)

Figuur 5: Hoeve Schaaphof, huidige toestand gezien vanaf de Zandstraat (©Google Streetview).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

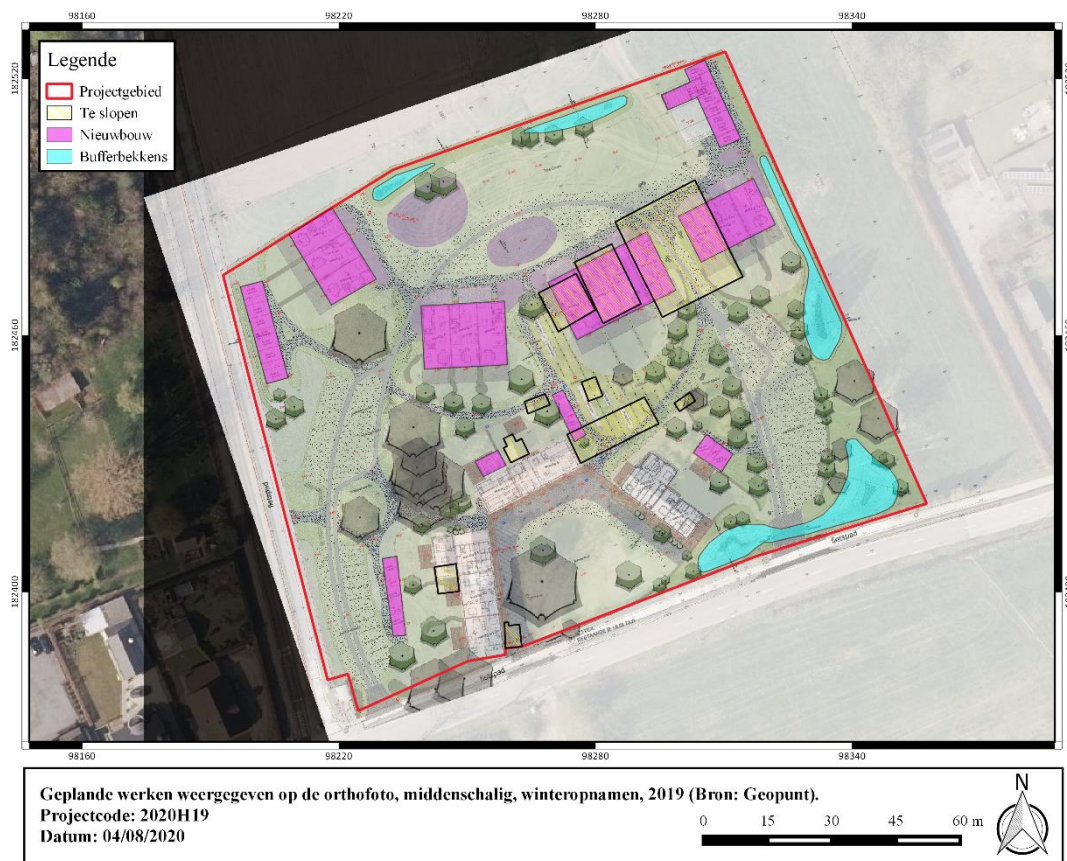
De opdrachtgever plant vooreerst de sloop van een deel van het bestaande gebouwenbestand. Het overgrote deel van de historische hoeve blijft behouden. De recente noordelijke gebouwen worden wel integraal gesloopt.

Figuur 6: Te slopen zone weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Na de noodzakelijke sloopwerken voorziet de opdrachtgever de realisatie van een nieuw woonpark. De te behouden hoevegebouwen worden gerenoveerd en ingericht als woonunits. Hiertoe dient de vloer heraangelegd te worden. Er wordt een nieuwe inrijlaan voorzien richting het woongeheel. Rondom de te behouden gebouwen worden terrassen aangelegd. Via een wegenis wordt de bestaande hoeve verbonden met 4 nieuwe woonblokken waarin een ruim aantal woonunits zullen worden ondergebracht. Deze woonblokken zullen een gezamenlijke oppervlakte hebben van ca. 1145 m². De gebouwen worden gefundeerd door middel van sleuffunderingen tot vorstvrije diepte (100 cm-mv) en een vloerplaat. Binnen de projectgrenzen wordt nieuwe verharding aangelegd in de vorm van paadjes en terrassen. Voor deze verharding dient een bodemingreep gerekend te worden van ca. 50 cm-mv. Langs de oost- en noordzijde van het plangebied worden nieuwe bufferbekkens en grachten gerealiseerd over een gecombineerde oppervlakte van ca. 618 m². De rest van het terrein wordt heringericht als tuinzone en groenzone. Voor deze groenzone dient een bodemingreep gerekend te worden van ca. 25 cm-mv. Rekening houdende met de spreiding van de geplande werken zal over quasi het volledige terrein werfverkeer plaatsvinden.

Een aantal bomen binnen de projectgrenzen dienen behouden te blijven. Aangezien ook de kruinen van deze bomen waardevol zijn, zal daar ook weinig tot geen werfverkeer plaatsvinden. De groenzone zal hier dus grotendeels behouden blijven.

Figuur 7: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

Figuur 8: Te behouden bomen/gebouwen weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

<i>Bron</i>	<i>Informatie</i>
Landschappelijke situering	Zandstreek binnen de Vlaamse Vallei
Tertiair	Lid van Moen (Formatie van Kortrijk).
Quartair	Type 3
Bodemtypes	Zcm, Zdp Zcc(h)
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	9.0 – 10.1 m TAW
Hydrografie	Boven-Scheldebekken, deelbekken Scheldemeersen.

1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het plangebied is gelegen in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei.

De Vlaamse Vallei vormt een lage zandige vlakte met een gemiddelde topografische ligging lager dan 10 m TAW. Deze zandige vlakte helt licht naar het noorden af. De Vlaamse Vallei en haar vertakkingen vormen een complex van deels bedolven pleistocene thalwegen die in opeenvolgende fases tot diep in het substraat ingesneden werden en tussendoor met afzettingen opgevuld werden. De dikte van het pakket kan op sommige plaatsen meer dan 25 meter bedragen. Het huidige oppervlak valt samen met de top van de laatste fluvioperiglaciale Weichseliaanafzettingen. Op het eind van het Weichseliaan en doorheen het Holocene werd dit oppervlak ingesneden door de rivieren en tot laagterras in reliëf gesteld. Het jong alluvium heeft deze vroeg-holocene dalen gedeeltelijk opgevuld. De holocene alluviale valleien vertonen een sterk meanderend karakter in tegenstelling tot de oudere vlechtende rivierpatronen. Het meanderend verloop van de holocene Schelde en Leie heeft een topografische ligging van gemiddeld 6 m TAW. In de bochten of oeverwalafzettingen treft men een sikkelvormige afwisseling of opeenvolging van zandige ruggen en kleiige kommen aan.

De verdere ontwikkeling van de oostwaartse afstroming via de Schelde tijdens het Holocene vindt waarschijnlijk zijn oorzaak in de noordelijke afdamming van de naar het noorden afvloeiende pre-holocene Schelde door de vorming van de noordelijk gelegen dekzandruggen. Hierdoor ontwikkelde de Schelde een nieuwe weg in het fluvioperiglaciaal laagterras.

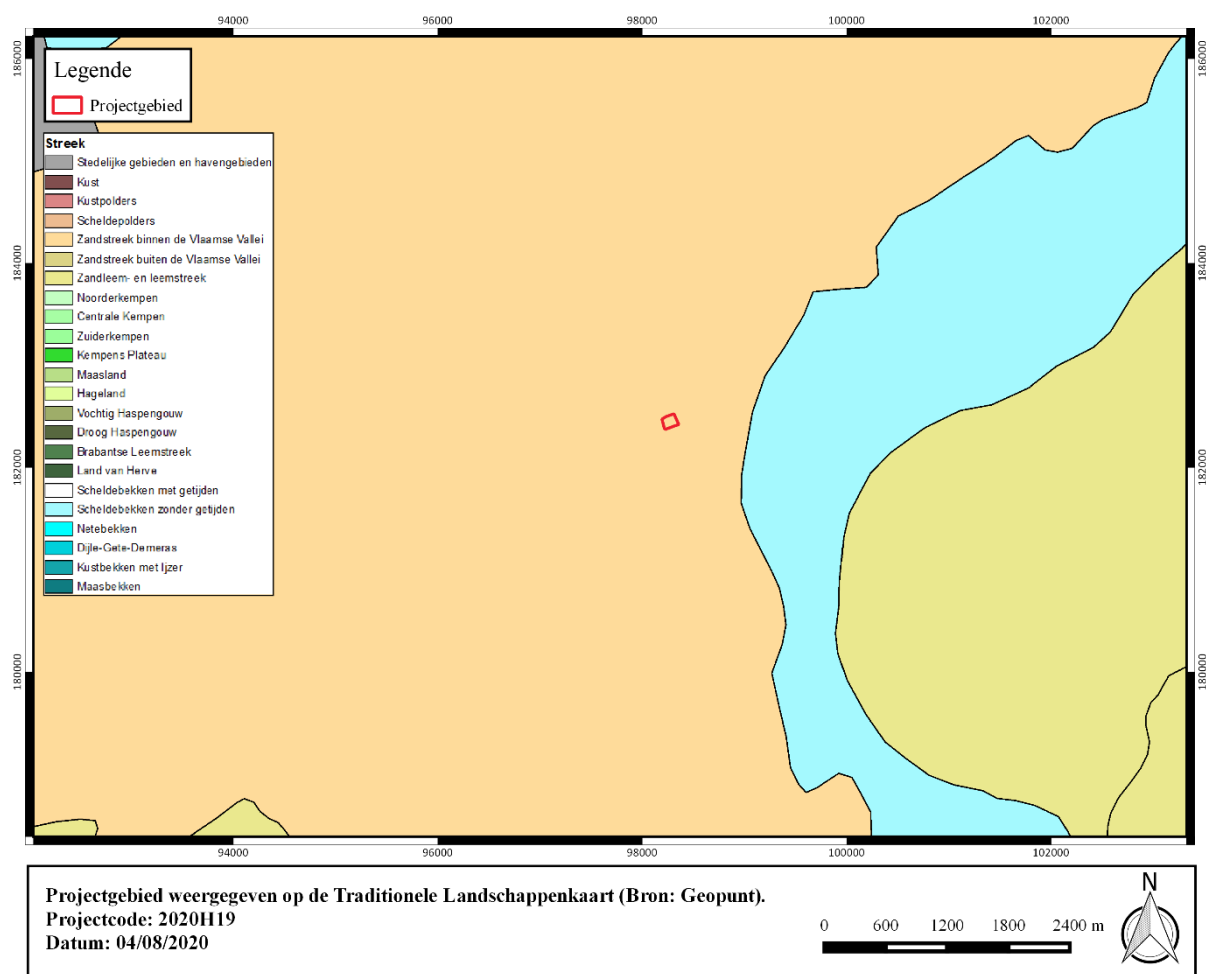
In de Vlaamse Vallei komt op het laagterras een microreliëf voor dat vooral bij de afzetting van de eolische dekzanden en boreale stuifzanden gevormd is, maar ook elementen omvat die van de verwilderde fluvioperiglaciale, pre-holocene dalbodem overgeërfd zijn (zoals bijvoorbeeld donken). De dekzandruggen kwamen tot ontwikkeling in het laat-Pleniglaciaal (76.000-14.640 jaar geleden) in een koude en droge periode, waarbij de wind door de beperkte vegetatie vat kreeg op het zandoppervlak. Alle voornoemde morfologisch eenheden kunnen verschillende meters boven het reliëf uitsteken. De topografische ligging van de Vlaamse Vallei weerspiegelt soms ook de aanwezigheid van bedolven Tertiaire Getuigenheuvels.

Het plangebied zelf is gelegen centraal in de Vlaamse Vallei, op een Weichseliaan terras, in het Leie-Schelde interfluvium. De opvulling van de Vallei ter hoogte van het plangebied bestaat uit een pakket van 20 à 25 meter. De fluvioperiglaciale afzettingen zijn opgebouwd uit materialen die onder koude condities werden aangevoerd, door regen- en smeltwater van sneeuw of bodemijs, en vertonen een uiteenlopende lithologische opbouw en duidelijke laterale facieswisselingen. De top ter hoogte van het plangebied bestaat allicht uit dekzand. Ca. 1,5 km ten oosten van het plangebied loopt het meanderend verloop van de Holocene Scheldevallei. Tal van kleine beken en waterloopjes ontwateren het laagterras van de Vlaamse Vallei. Ca. 240 meter ten noorden en 250 meter ten zuiden lopen respectievelijk de Moerbeek en de Beerhofbeek, die ten oosten uitlopen in de Schelde.

Het plangebied is gelegen op een hoogte van ca. 9.0 – 10.1 m TAW wat de typische ligging is voor de Vlaamse Vallei. Het lokaal hoogtemodel doet een zekere mate van reliëfwijziging vermoeden die allicht het gevolg van is van de bouw- en sloopactiviteiten die recent hebben plaatsgevonden (cfr. infr. 1.4.2.4).

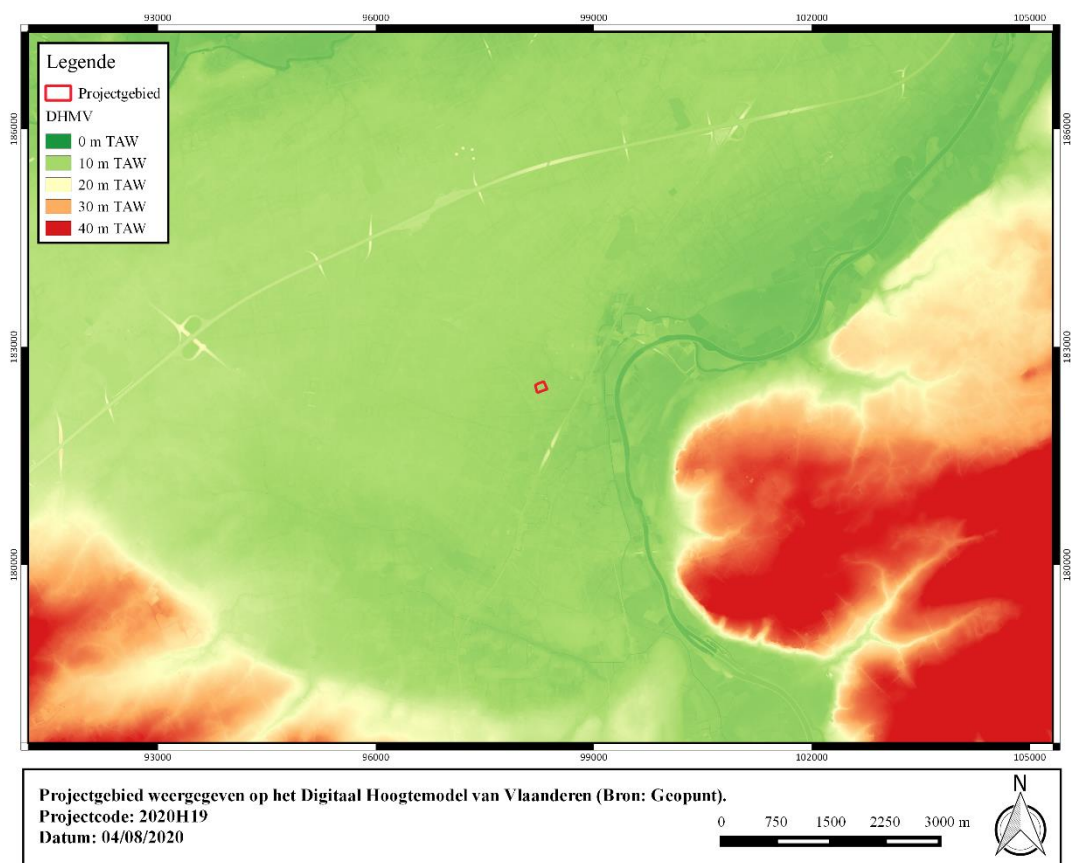
Hydrografisch is het plangebied gelegen in het Boven-Scheldebekken, deelbekken Scheldemeersen.

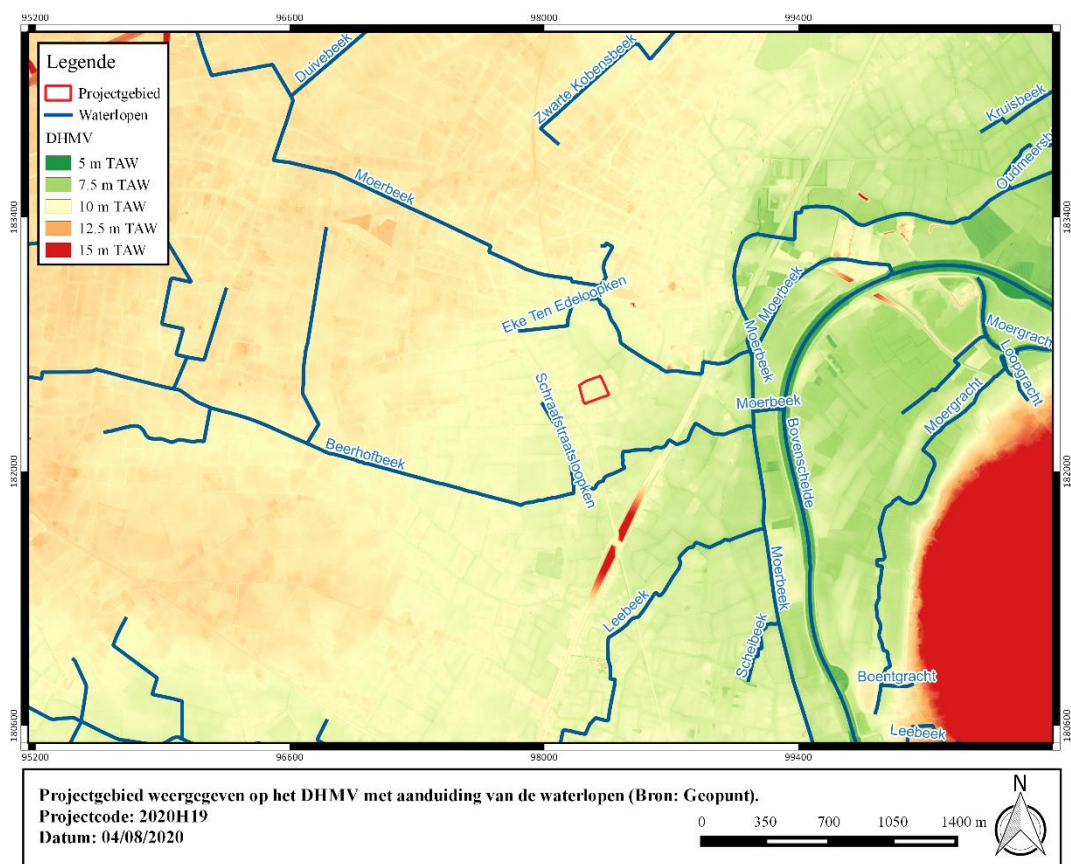

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

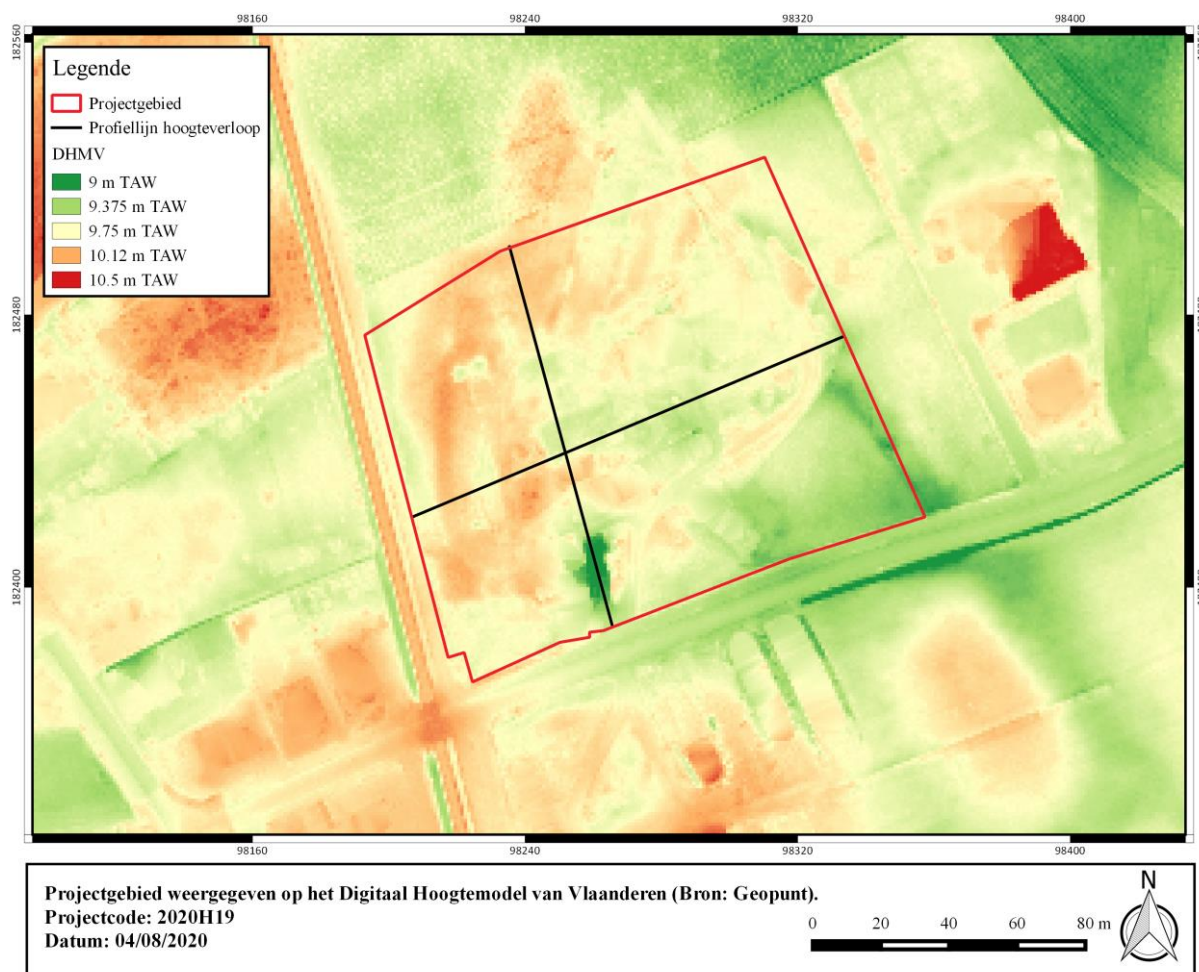

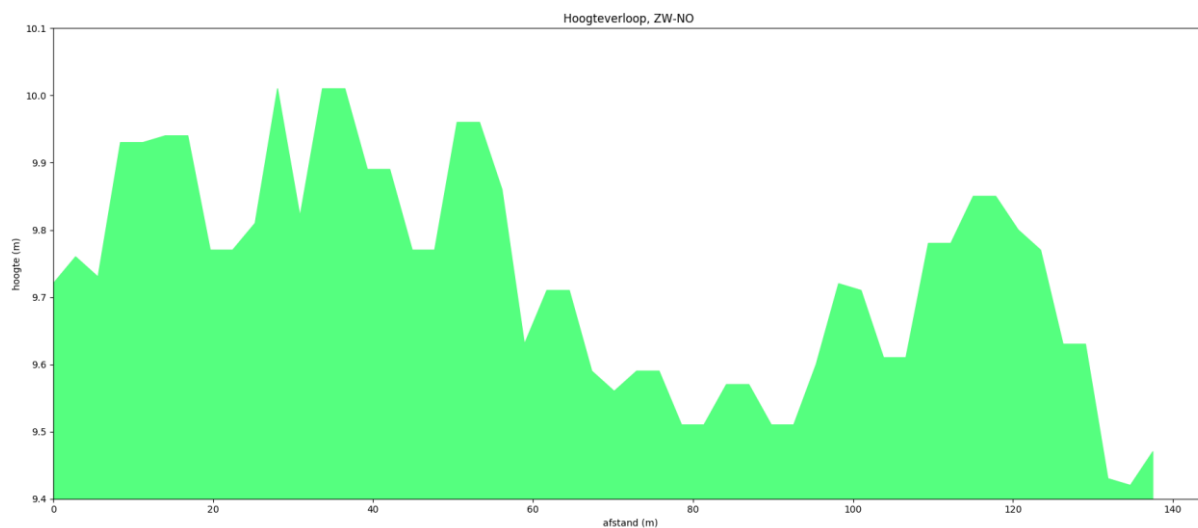
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

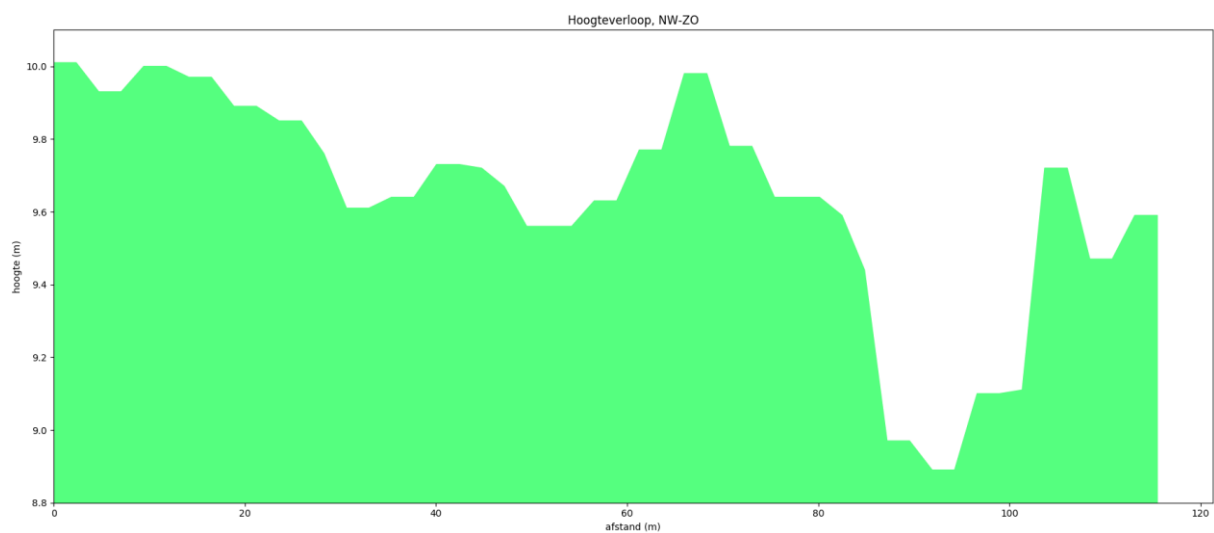
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 13: Hoogteverloop, ZW-NO (Bron: Geopunt).

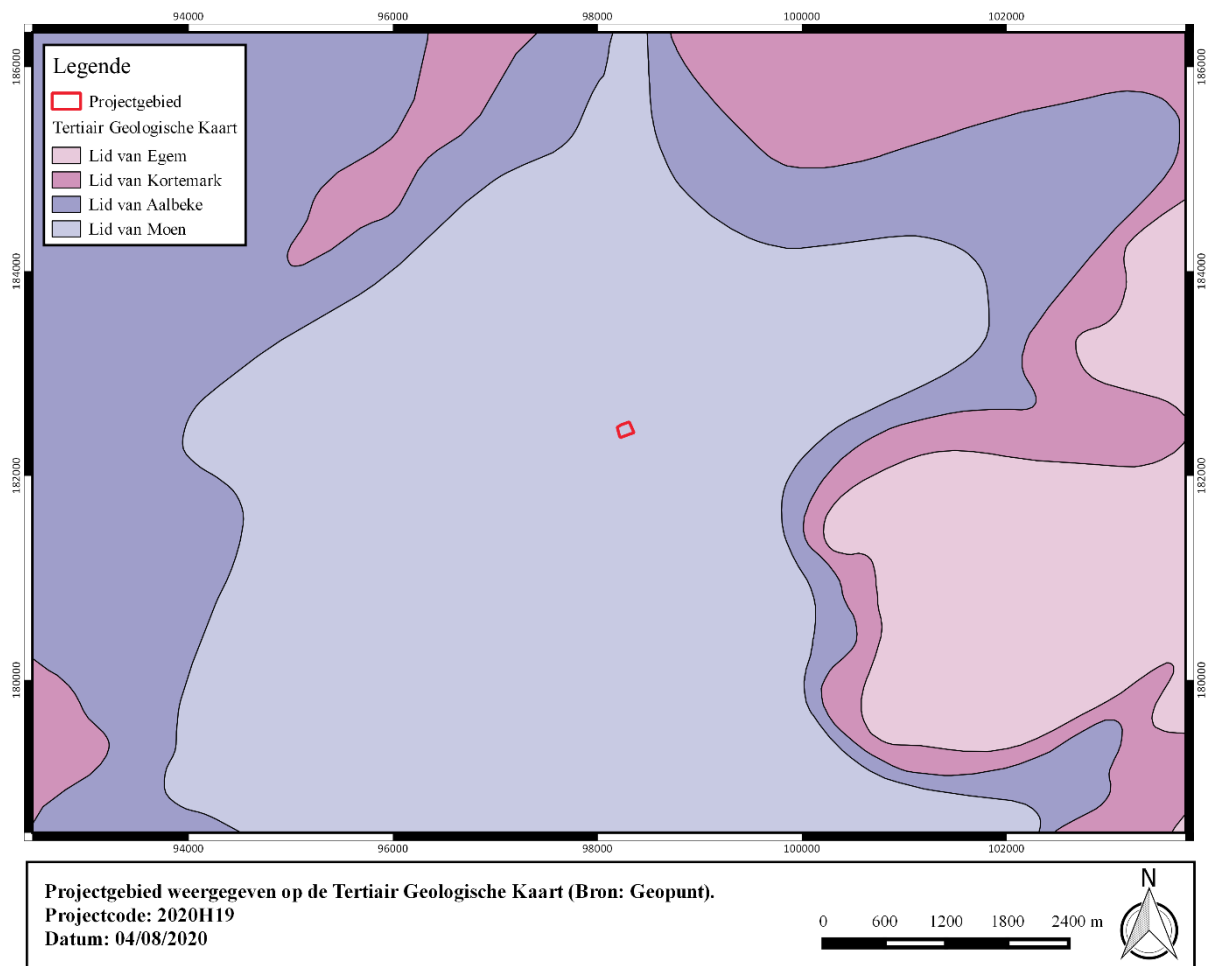

Figuur 14: Hoogteverloop, NW-ZO (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Moen (Formatie van Kortrijk)**. Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting."

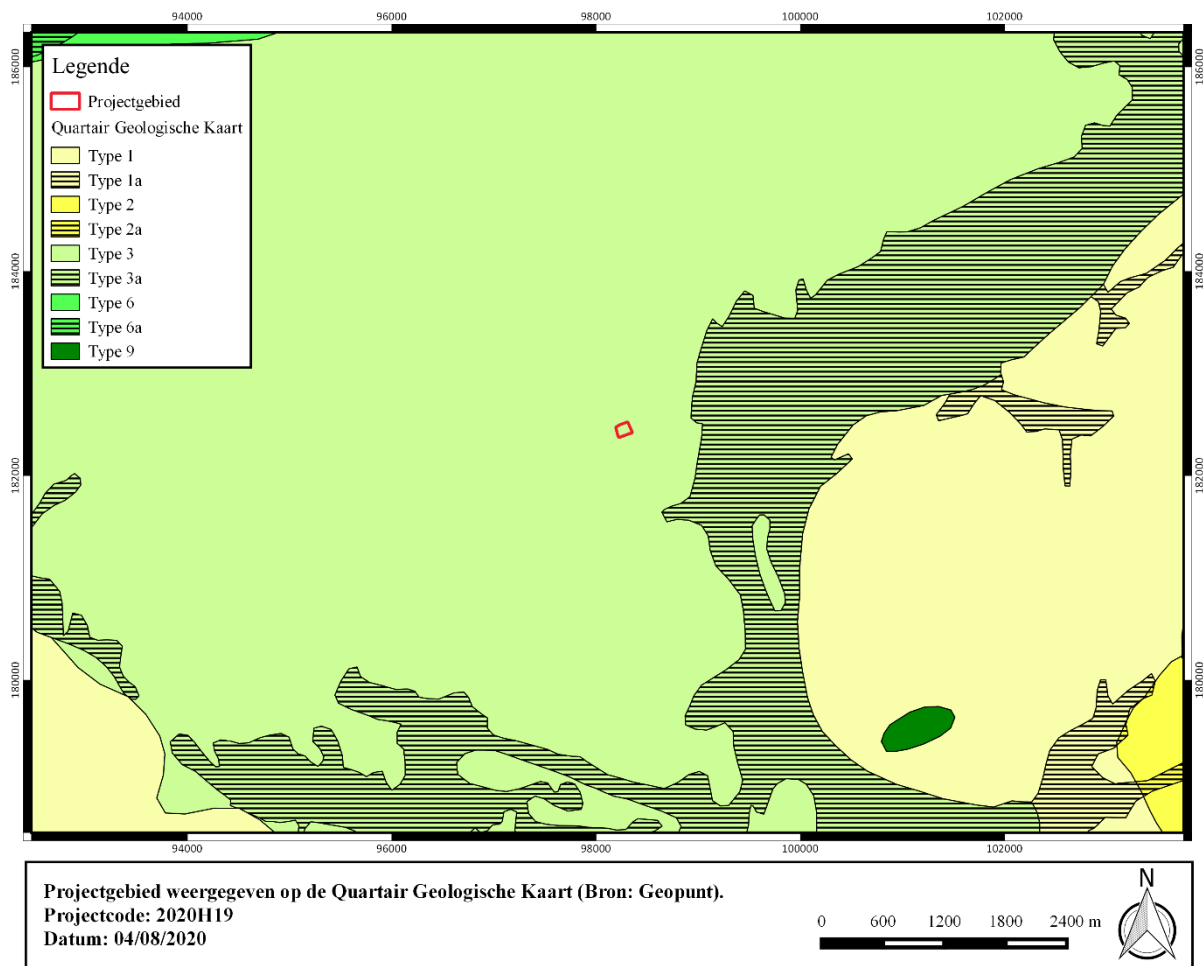

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

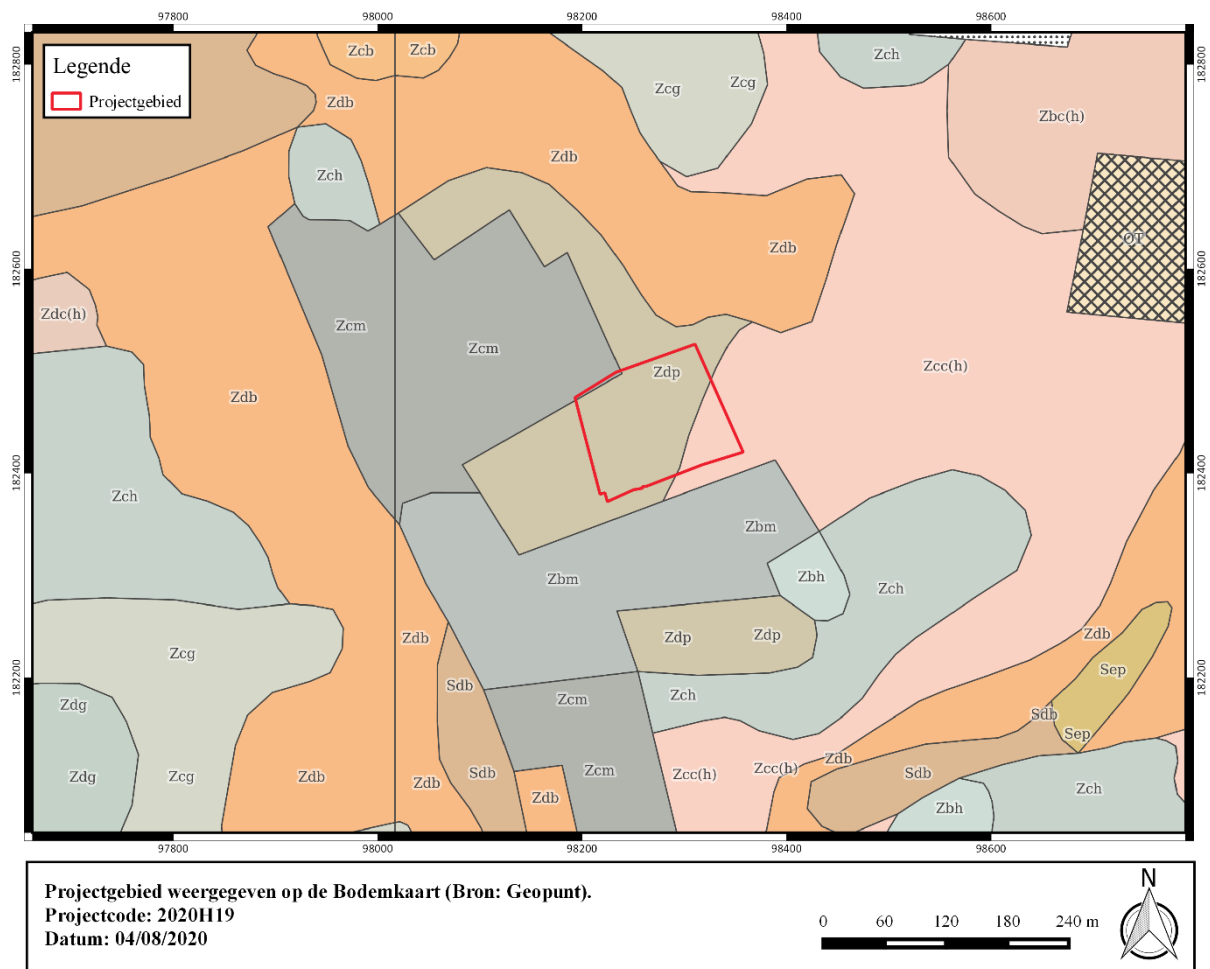
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodenvormingsprozessen

Het bodemtype **Zcm** is een matig droge zandbodem met dikke antropogene humus A horizont. Afhankelijk van de kleur van de plaggen werden de bodems onderscheiden in bruine of grijze plaggen. Onder het plaggendeek zijn vaak overblijfselen van een verbrokkelde Podzol B horizont aanwezig. Roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

Het bodemtype **Zdp** is een matig natte zandbodem zonder profiel. Roestverschijnselen beginnen tussen 40 en 60 cm. Het zijn jong overstoven gronden die dikwijls een oorspronkelijk nat profiel overdekken.

Het bodemtype **Zcc(h)** is een matig droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

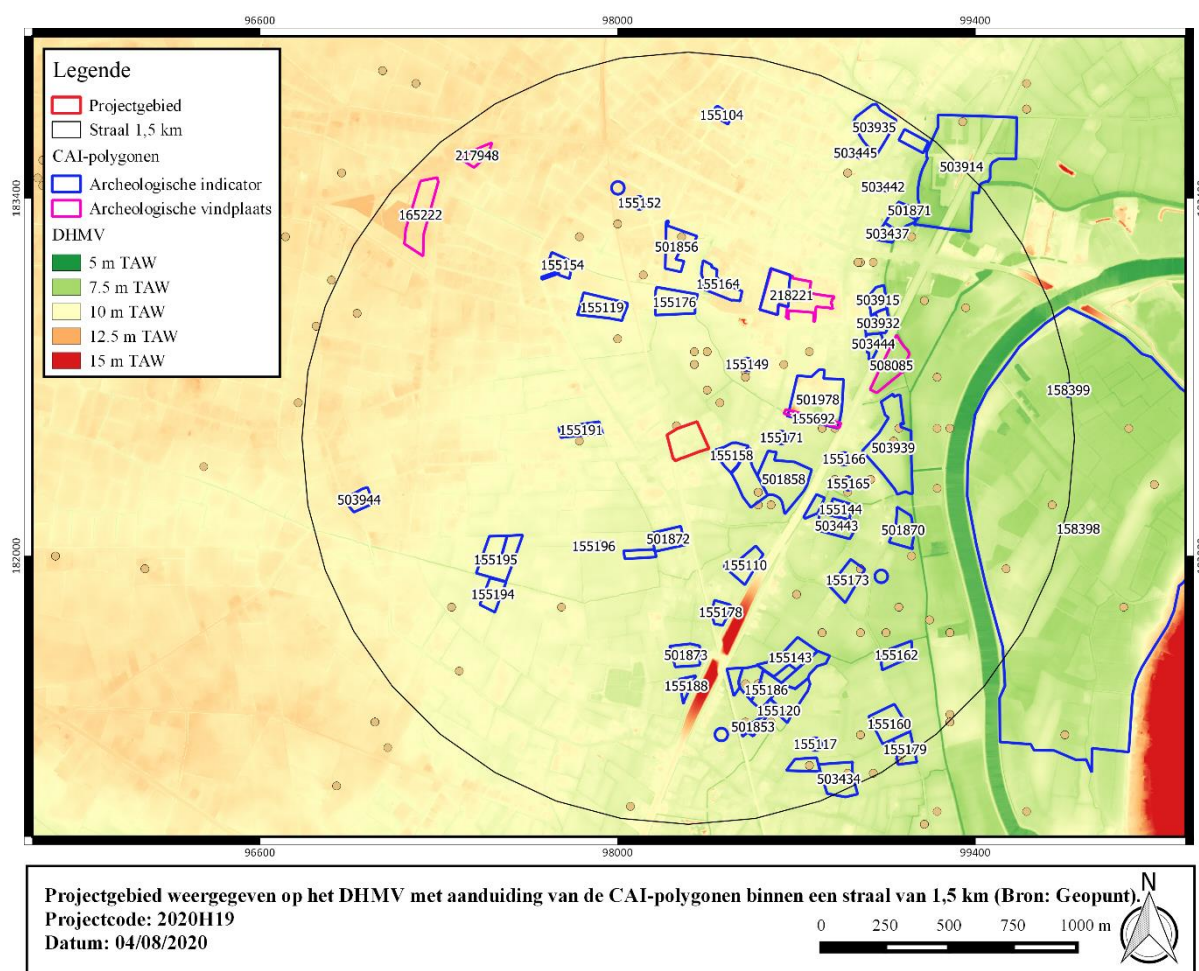
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Rondom het onderzoeksgebied zijn een ruim aantal veldprospecties uitgevoerd begin de jaren '80. Hierbij is een groot aantal lithische artefacten gerecupereerd waarvan enkele in het mesolithicum en neolithicum zijn gedateerd. Ook de toevalsvondst van fragmenten gepolijste bijlen wijst op bewoning tijdens het neolithicum. Naast deze aanwijzingen voor menselijke aanwezigheid tijdens de steentijden werden eveneens fragmenten Romeins aardewerk gerecupereerd. Bij een werfopvolging ten westen van het huidige onderzoeksgebied, langs de Biestebeek, werd een 4-hoekige greppel aangesneden die mogelijk reeds uit de metaaltijden dateert en werden bewoningssporen en een veldgraf uit de Romeinse periode onderzocht. Ook ten noorden van het onderzoeksgebied werden sporen onderzocht die vermoedelijk uit de Romeinse periode dateren. Naast deze gekende gegevens zijn eveneens cirkelvormige structuren herkend door middel van luchtfotografische prospectie. Aan de overzijde van de Schelde, te Semmerzake, is een groot polygoon aangeduid op het kaartbeeld van de CAI. Deze contour betreft het slagveld van de Slag bij Gavere in 1453. Dit treffen was de beslissende slag tijdens de Gentse opstand tegen de Bourgondische taxatie, waarbij de Gentenaren het pleit verloren. Bij een toevalsvondst werden hier resten van wapentuig en menselijke en dierlijke resten aangetroffen. De gekende waarden in de ruime omgeving wijzen op quasi continue menselijke aanwezigheid op de terrassen langs de schelde sinds de steentijden.

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 1,5 km (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

155692	Opgraving (2001) Vroeg-Romeinse tijd: vierhoekige enclosure, in de gracht handgevormd aardewerk en verbrande botfragmenten. Mogelijk zelfs pre-Romeins. Romeinse tijd: omheinings- of afwateringssysteem: brede parallelle grachten. Parallel met de grachten liep een palissade die eindigt in een 4-postengebouw. Nabij nog paalspoor van zware paal. De palissade werd mogelijk opgenomen in een kleinere vierkante constructie (toren of spieker) en/of een rechthoekig gebouw - mogelijk brandrestengraf met verbrande fragmenten van een kom in reducerend gebakken aardewerk (2de eeuw) Bron: De Clercq W. & Mortier S. 2002, Nazareth - Eke. Archeologische begeleiding bij de bouw van de Aquafin collector Eke, fase 2001. Romeinse nederzettingssporen en een graf nabij de Biestebeek, in: Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 2001, pp. 167-169
165222	Mechanische prospectie (2012)

	Nieuwe tijd: gedempte grachten Bron: Hoorne J., Van Nuffel J., De Logi A. 2013: Nazareth Drapstraat. Archeologisch vooronderzoek- december 2012, De Logi & Hoorne rapport 4, Landegem.
217948	Mechanische prospectie (2017) Middeleeuwen: aardewerk 20^e eeuw: greppels – twee segmenten van een loopgracht, mogelijk aangelegd in 1940. Deze staan in verband met een bunker die ten zuiden van het plangebied gelegen is Bron: https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/5552
218221	Mechanische prospectie (2017) Ijzertijd: paalkuilen, kuilen, greppels en grachten. Kan ook Romeins zijn. Romeinse tijd: De kuil heeft een ovale vorm en grijsbruine vulling met een aantal grijsgele vlekken en veel houtskoolvlekken. In één van de houtskoolvlekken werd een stukje gecremeerd bot aangetroffen. Het fragment is te klein om te identificeren. Het spoor werd als Romeins brandrestengraf geïnterpreteerd, omwille van de vormelijke kenmerken en de aanwezigheid van gelijkaardige archeologische indicaties uit de onmiddellijke omgeving van het projectgebied. 20^e eeuw: 2 bomkraters (vermoedelijk WO I) Bron: Vermeulen, B., Philipsen, F. Van de Vijver, M. 2017: De Lichterveldestraat 1 Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek. RAAP België - Rapport 050, Nazareth.
508085	<u>Veldprospectie (1983)</u> Steentijd: lithisch materiaal Ijzertijd: aardewerk Romeinse tijd: aardewerk Volle middeleeuwen: aardewerk – mogelijke sporen van bewoning <u>Opgraving (1999)</u> Middeleeuwen: Grachten en poortgebouw type A10: vijfhoek - verbindingsgracht met E121 - verspreid over het terrein een aantal kuilen (oa ifv gewasteelt, zandwinning)

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

158398	Indicator cartografie Late middeleeuwen: slagveld van Slag bij Gavere °1453: Strijdende partijen: Het Gentse leger (ca. 30000 manschappen) en het Bourgondische leger (o.l.v. Filips de Goede, ca. 25000 manschappen). Gent leed de nederlaag en verloor heel wat manschappen. De verliezen in het Bourgondische kamp waren miniem.
501978	Indicator cartografie 19 ^e eeuw: landhuis
503915	Indicator cartografie Volle middeleeuwen: motte – site met walgracht Middeleeuwen: kerken
503932	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht

Veldprospecties

155104	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155110	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155112	Veldprospectie (1981) Onbepaald: aardewerk
155114	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155115	Veldprospectie (1981) Romeinse tijd: aardewerk
155117	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155119	Veldprospectie (1981)

	Steentijd: lithisch materiaal
155120	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155127	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155142	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155143	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155144	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155149	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155151	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155152	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155154	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155158	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155160	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155162	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155164	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal

	Romeinse tijd: aardewerk Middeleeuwen: aardewerk Late middeleeuwen: aardewerk
155165	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal Volle middeleeuwen: aardewerk Late middeleeuwen: aardewerk
155166	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155170	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155171	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155173	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155176	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155178	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155179	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155180	Veldprospectie (1981) Volle middeleeuwen: aardewerk
155186	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155188	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal

155190	Veldprospectie (1981) mesolithicum: lithisch materiaal
155191	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
155193	Veldprospectie (1981) mesolithicum: lithisch materiaal
155194	Veldprospectie (1984) Steentijd: lithisch materiaal
155195	Veldprospectie (1984) Steentijd: lithisch materiaal
155196	Veldprospectie (1984) Steentijd: lithisch materiaal
501853	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
501856	Veldprospectie (1982) neolithicum: lithisch materiaal
501857	Veldprospectie (1982) neolithicum: lithisch materiaal
501858	Veldprospectie (1984) Steentijd: lithisch materiaal
501868	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
501871	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
501872	Veldprospectie (1983) Steentijd: lithisch materiaal
501873	Veldprospectie (1983)

	Steentijd: lithisch materiaal
503434	Veldprospectie (1981) Romeinse tijd: aardewerk
503437	Veldprospectie (1981) Romeinse tijd: aardewerk
503438	Veldprospectie (1981) Steentijd: lithisch materiaal
503439	Veldprospectie (1983) Midden-Romeinse tijd: terra sigillata, vermoedelijk afkomstig van Centraal-Gallië (mogelijk intrusief)
503440	Veldprospectie (1983) Romeinse tijd: mortariumscherf: sterk gerold, dus indruk van elders afkomstig te zijn midden Romeinse tijd
503443	Veldprospectie (1983) Romeinse tijd: fragment van een dolium (gerold: niet in situ!)
503444	Veldprospectie (1983) Steentijd: lithisch materiaal Romeinse tijd: aardewerk Volle middeleeuwen: aardewerk – mogelijke sporen van bewoning
503914	Veldprospectie (1981) Late middeleeuwen: kasteel - oud kasteel van de Heren van Eecke
503935	Veldprospectie (1981) Late middeleeuwen: site met walgracht
503939	Veldprospectie (1983) mesolithicum: lithisch materiaal Romeinse tijd: aardewerk
503944	Veldprospectie (1981) Nieuwe tijd: site met walgracht

Toevalsvondst

501866	Toevalsvondst Neolithicum: bijna ongeschonden silex-bijl
503442	Toevalsvondst Romeinse tijd: aardewerk
503445	Toevalsvondst Neolithicum: gepolijste silexbijl, behorend tot het Westeuropese type

Luchtfotografie

501870	Luchtfotografie Bronstijd: 2 circulaire structuren
--------	---

Onbepaald

158399	Onbepaald Late middeleeuwen: vondsten van wapens en skeletten van mensen en paarden
--------	--

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Tal van veldprospecties in de omgeving van het plangebied wijzen op menselijke aanwezigheid in de regio gedurende de steentijden. Het landschappelijk kader van het plangebied, op een Weichseliaan terras in de omgeving van de Holocene vallei van de Schelde moet wel degelijk een grote aantrekkingskracht uitgeoefend hebben op jager-verzamelaars in de regio. Hoewel de zandbodem binnen de projectgrenzen allicht minder aantrekkelijk was voor de eerste landbouwers zijn op het grondgebied van Eke een ruim aantal bewoningssporen uit de IJzertijd en de Romeinse tijd geattesteerd.

De eerste vermelding van Eke is in de annalen van de Sint-Pietersabdij in 737. Etymologisch zou de naam verwijzen naar ‘woonplaats in de omgeving van Eikebos’. De heerlijkheid Eke was in drie belangrijke delen verdeeld. Het hoofdleen omvatte het kasteel van Eke en ressorteerde onder de kasselrij van de Oudburg. De twee andere lenen, het leenhof van Dendermonde en de heerlijkheid van Aishove beschikten voornamelijk over meersgebieden.

Het dorp had gedurende de 16^e eeuw te lijden onder talrijke oorlogsvernielingen als gevolg van de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648). Ook bij de Franse invallen in de 17^e eeuw werd het dorp niet gespaard.

Eke is een straatdorp met voordien twee belangrijke wijken, Eke-centrum en Landuit en drie kleinere wijken, Ten Ede, Ganzenbroek en Zwartegat, die nu door lintbebouwing met elkaar verbonden zijn. De gemeente wordt van zuid naar noord doorsneden door de verbrede en rechtgetrokken steenweg (van Oudenaarde naar Gent) en van zuid naar west door de spoorlijn Gent-Oudenaarde met halte in Nazareth, vlakbij de grens met Eke. In de noordhoek van de gemeente langs de baan Gent-Oudenaarde en in de nabijheid van de autosnelweg kwam een groot industriepark tot stand.⁴

1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

Binnen het plangebied situeert zich het gebouwenbestand van de Hoeve Schaaphof. Dit is een voordien omwalde hoeve met een toegangspoort die gesloopt is bij de recente straatverbreding.

Centraal situeert zich thans een woonhuis van zeven traveeën daterend uit de eerste helft van de 18^e eeuw. Ten westen situeert zich een gewitte bakstenen schuur en stallend. Muurankers dateren dit gebouw in 1714. Ten oosten bevindt zich de voormalige schuur en wagenhuis, thans ingericht als stal en kippenkwekerij. Dit gebouw dateert uit het vierde kwart van de 19^e eeuw. Een voormalige toegangspoort aan de straatzijde is gesloopt bij een recente verbreding van de weg.⁵

Reeds op de oudste cartografische weergaven zijn elementen van de huidige hoeve waar te nemen. Op een niet nader gedateerde kaart uit de 18^e eeuw is duidelijk een tweestel van woningen te zien in een L-configuratie. Het betreft het woonhuis en een stal. Een gelijk beeld is te zien op de Villaretkaart en de Ferrariskaart. Op de Ferrariskaart is nog een klein extra gebouw waar te nemen, dat ook zichtbaar is op de 19^e-eeuwse kaarten. De rest van het terrein is gekarteerd als akker.

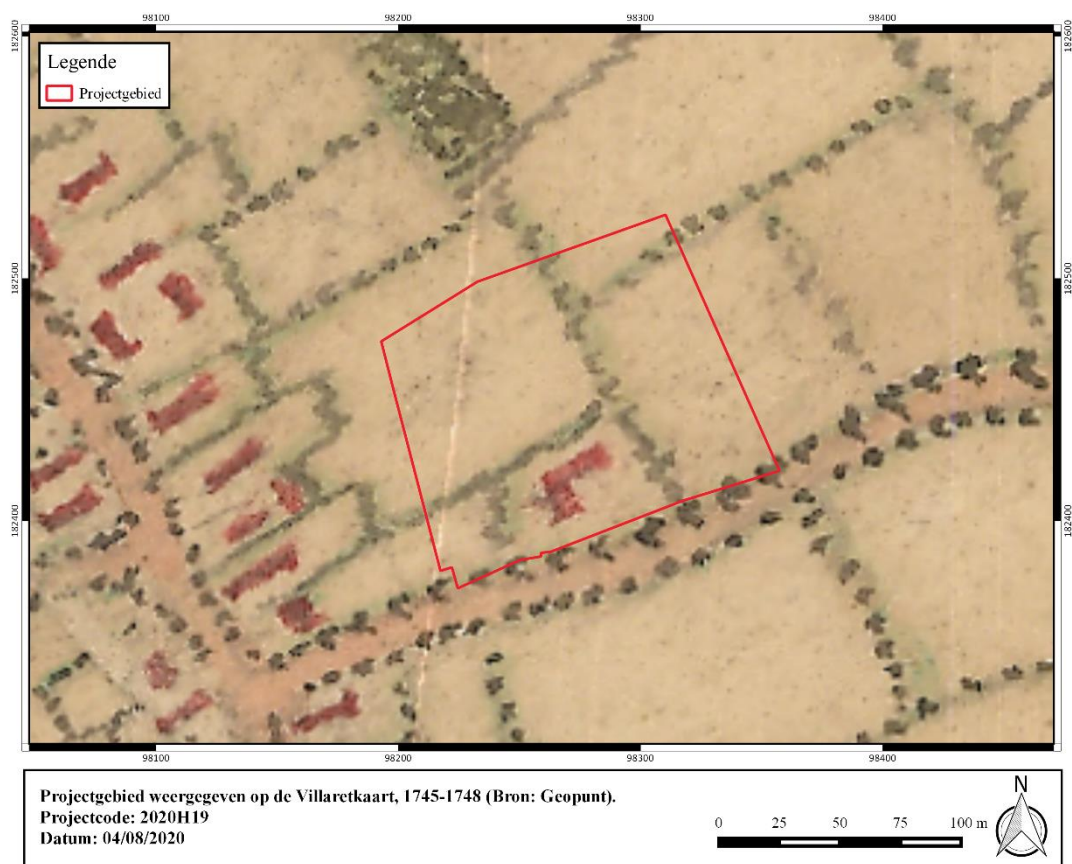
⁴ Inventaris Onroerend Erfgoed

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Hoeve Schaaphof [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/38713> (Geraadpleegd op 07-08-2020)

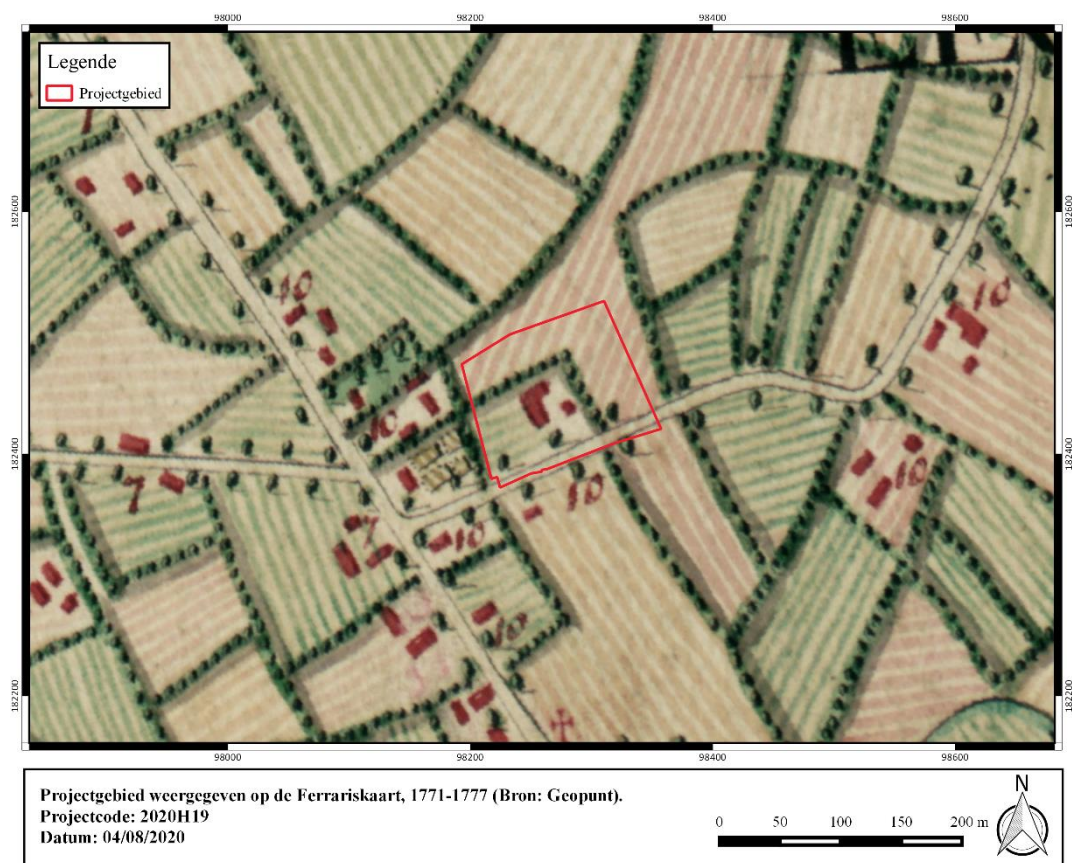

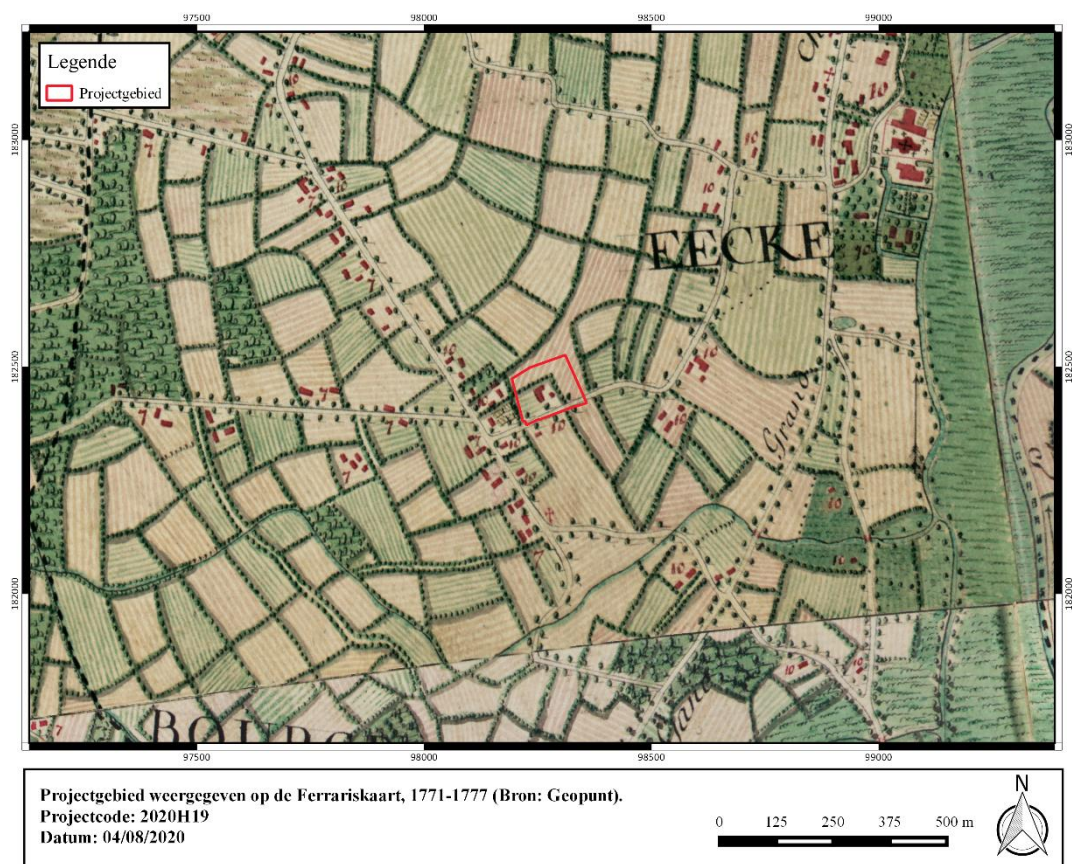
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de kaart van de parochie en heerlijkheid van Eecke op de Schelde, 1701-1800 (Bron: NGI Cartesius)

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Villaretkaart, 1745-1748 (Bron: Geopunt).

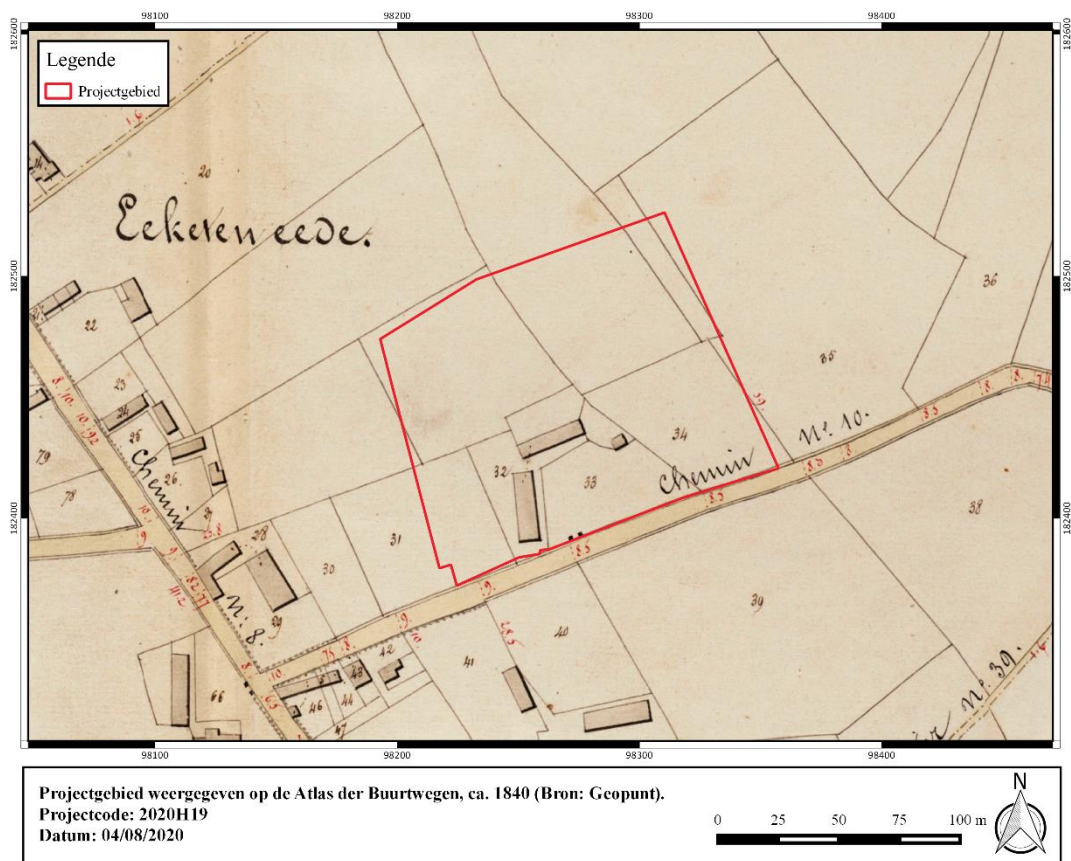

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

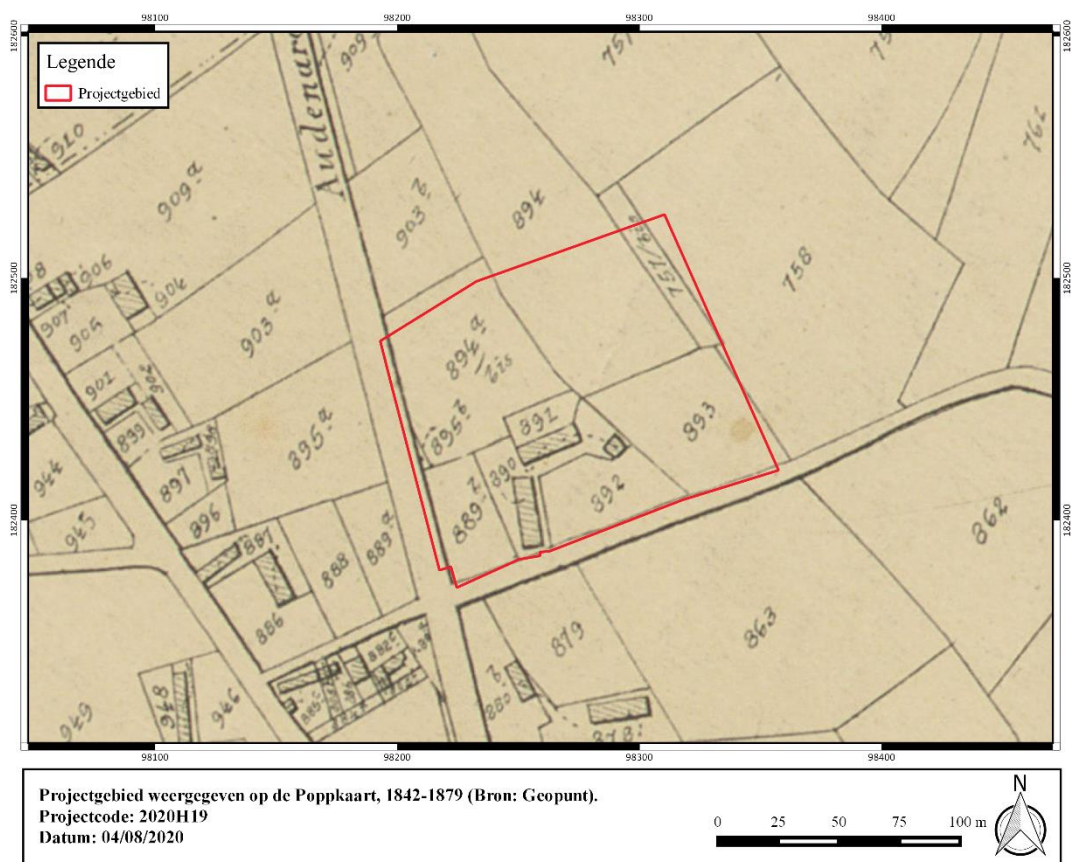

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

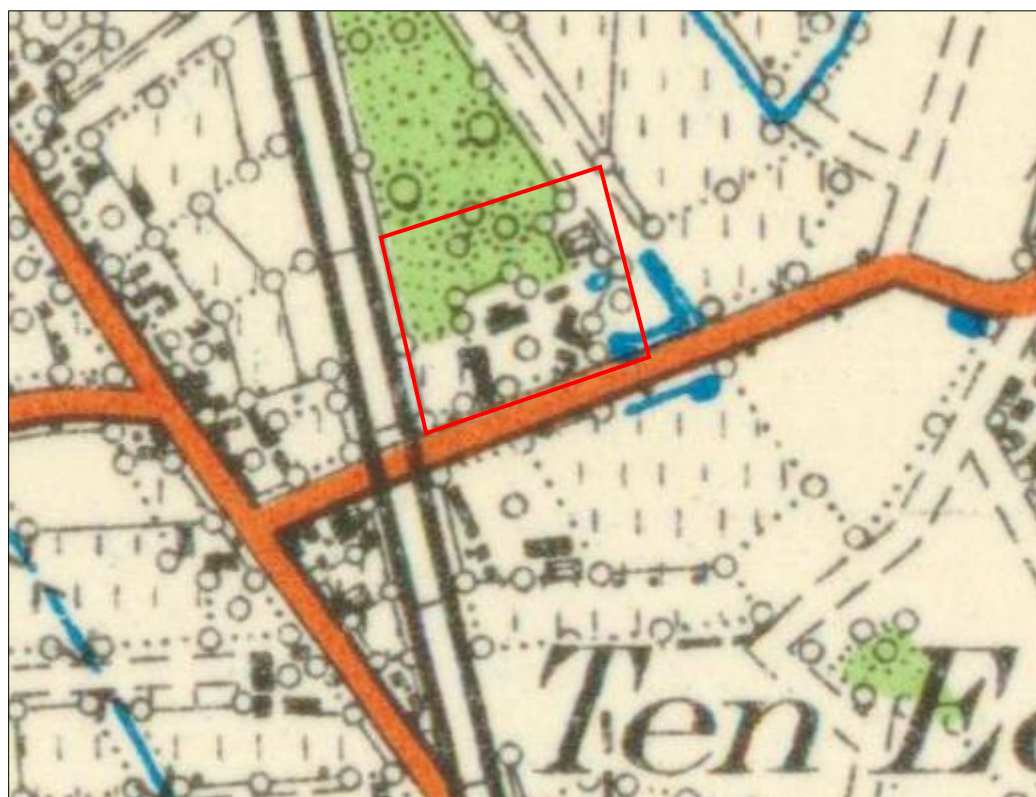
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

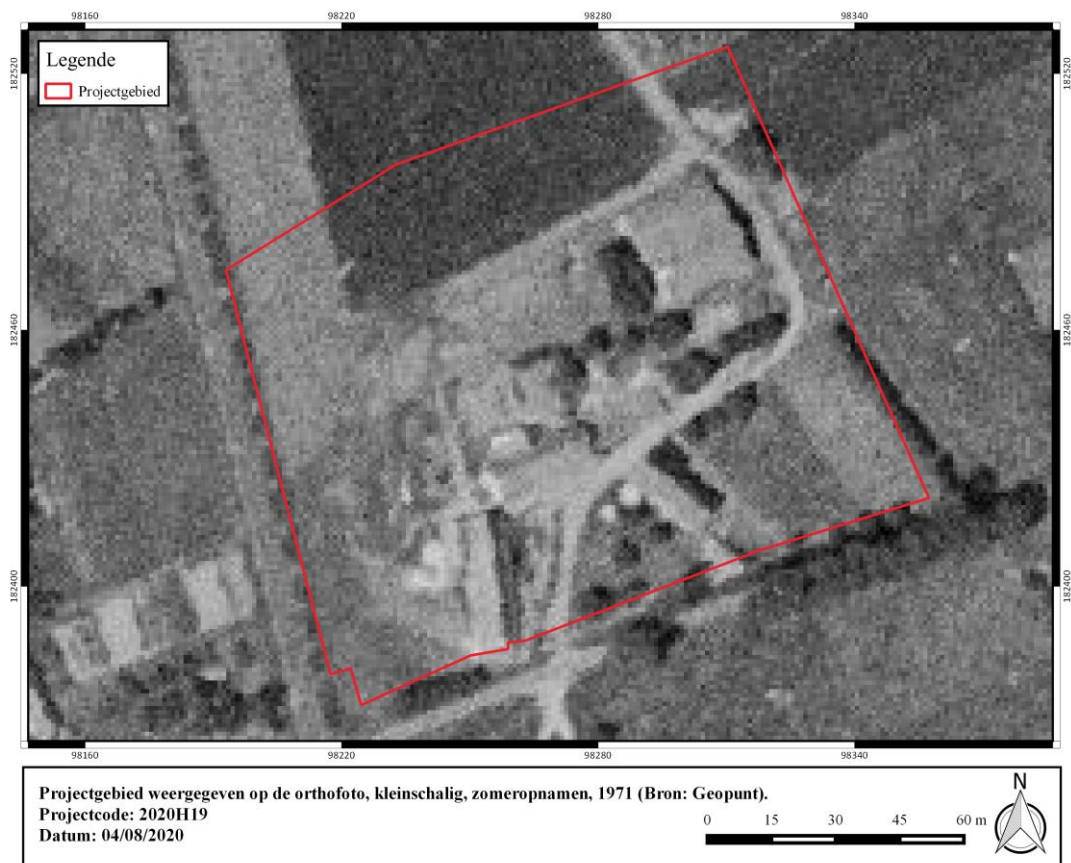
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van 1937 (Bron: NGI Cartesius).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft een zekere evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. Reeds op de oudste luchtopname is het huidige gebouwenbestand waar te nemen. Op de luchtfoto van de jaren '80 zijn sporen van werkzaamheden waar te nemen in het noordelijk terreindeel. Vermoedelijk hebben deze werken reeds een impact gehad op het bodemarchief. De precieze omstandigheden en de effectieve impact is op basis van de gekende gegevens niet te achterhalen.

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De initiatiefnemer plant de realisatie van een meerwoningenproject aan de Zandstraat 59 te Eke, deelgemeente van Nazareth. Het onderzoeksgebied is ca. 1,54 ha groot en wordt ingenomen door een hoeve en bijhorende schuur- en stalgebouwen. Het overige terreindeel is in gebruik als grasland. De oorspronkelijke hoevegebouwen blijven bewaard, de overige infrastructuur wordt gesloopt.

Landschappelijk gezien is Eke gelegen in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei. Het onderzoeksgebied is gelegen op het terras langs de Scheldevallei. Een 200-tal meter ten noorden van het onderzoeksgebied stroomt de Moerbeek, ten zuiden loopt de Beerhofbeek. Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen die rusten op fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. De locatie, op het terras langs de Scheldevallei, geflankeerd door twee kleinere beekvalleien op bewandelbare afstand moet zeer aantrekkelijk geweest zijn voor zowel rondtrekkende jager verzamelaars en landbouwers. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielloze bodem weer die het gevolg is van relatief jonge overstuiving die doorgaans een natter profiel afdekken. Ten noorden van het onderzoeksgebied geeft de bodemkaart de aanwezigheid van een drogere zandbodem aan met dikkere A-horizont. Mogelijk kan oudere bodemontwikkeling zijn afgedekt door overstuiving en zijn bewaringscondities m.b.t. artefactensites gunstig. Dit dient evenwel objectief vastgesteld te worden door middel van landschappelijke boringen. Daartegenover staat echter dat op het lokale hoogtemodel te zien is dat er reeds maaiveldwijzigingen hebben plaatsgevonden. De aard of impact hiervan is ongekend.

Cartografische bronnen wijzen op een terrein dat al sinds de 18^e eeuw wordt ingenomen door Hoeve Schaaphof. De omgeving van het terrein is in hoofdzaak in gebruik als akkerland. Ook op 19^e-eeuwse bronnen is de hoeve afgebeeld. Inzake het landgebruik zijn er weinig veranderingen op te merken. De weg ten westen van het terrein wordt heraangelegd en verschuift richting het oosten tot tegen het plangebied. Reeds op de oudste luchtopname (1971) is de huidige toestand waar te nemen. De orthofotosequentie geeft echter duidelijke sporen weer van werkzaamheden. De impact hiervan op het bodemarchief is op heden niet gekend.

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Rondom het onderzoeksgebied zijn een ruim aantal veldprospecties uitgevoerd begin de jaren '80. Hierbij is een groot aantal lithische artefacten gerecupereerd waarvan enkele in het mesolithicum en neolithicum zijn gedateerd. Ook de toevalsvondst van fragmenten gepolijste bijlen wijst op bewoning tijdens het neolithicum. Naast deze aanwijzingen voor menselijke aanwezigheid tijdens de steentijden werden eveneens fragmenten Romeins aardewerk gerecupereerd. Bij een werfopvolging ten westen van het huidige onderzoeksgebied, langs de Biestebeek, werd een 4-hoekige greppel aangesneden die mogelijk reeds uit de metaaltijden dateert en werden bewoningssporen en een veldgraf uit de Romeinse periode onderzocht. Ook ten noorden van het onderzoeksgebied werden sporen onderzocht die vermoedelijk uit de Romeinse periode dateren. Naast deze gekende gegevens zijn eveneens cirkelvormige structuren herkend door middel van luchtfotografische prospectie. Aan de overzijde van de Schelde, te Semmerzake, is een groot polygoon aangeduid op het kaartbeeld van de CAI. Deze contour betreft het slagveld van de Slag bij Gavere in 1453. Dit treffen was de beslissende slag tijdens de Gentse opstand tegen de Bourgondische taxatie, waarbij de Gentenaren het pleit verloren. Bij een toevalsvondst werden hier resten van wapentuig en menselijke en dierlijke resten aangetroffen. De gekende waarden in de ruime omgeving wijzen op quasi continue menselijke aanwezigheid op de terrassen langs de schelde sinds de steentijden.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. Daartegenover staat echter het feit dat een deel van het terrein reeds bebouwd is en de impact hiervan op het bodemarchief ongekend is. In de eerste plaats dient een landschappelijk bodemonderzoek de bodemopbouw en verstoringsgraad te evalueren. Mogelijk is de bodem dermate geroerd dat verder onderzoek, in eender welke vorm, niet langer zinvol kan zijn. Mocht echter blijken dat er inderdaad afgedekte bodems of resten van bodemvorming aanwezig zijn die indicatief kunnen zijn voor betere bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactensites dan is een verkennend archeologisch booronderzoek noodzakelijk. In het geval van een positieve staalname kan geopteerd worden om dit onderzoek aan te vullen met waarderende boringen en/of testputten. Met betrekking tot resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

NGI Cartesius

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

